

**Mitt möte med två
idrottsprofiler
från
Västerfärnebo
diskuskastaren Åke Hedvall
och
häcklöparen Ove Andersson**

2023-03-03

Jag (Owe Eriksson) f 1943, som skrivit dessa rader hade min uppväxt i Västerfärnebo, på Hörnsjöfors herrgård (farfar Ottos gård) samt i Lassasgården i Hedbo by (morfar Ages gård). År 1960 lämnade vi bygden och flyttade upp till Ockelbo. Fem år senare blev jag en inflyttad "stockholmare". Mina västmanländska rötter har dock aldrig försvunnit.

När jag tänker tillbaka på "min Västerfärnebotid" på 1950-talet och funderar på vad som etsas sig fast hårdast i mitt minne från bygden så är det främst två framstående idrottsmän, som jag minns speciellt. Inte så konstigt egentligen då jag var mycket idrottsintresserad. Så här i backspeglarna är jag fortfarande imponerad av de resultat dessa män uppnådde trots urusla träningsförhållanden, då deras egentliga träning skedde hemmavid på gårdsplanen eller på skogsstigen utanför stugknuten.

Nu skall jag göra ett försök att sätta ned på pränt mina minnen av Åke Hedvall och Ove Andersson.

Jag börjar med den äldste, lantbrukaren **Åke Hedvall** från Hedåker i Västerfärnebo. Han var kulstötare men främst diskuskastare.

Han var f 9 april 1910 och d 7:e april 1969. Han tävlade 1928 - 29 för Västerfärnebo IK, därefter för IFK Sala 1929 - 33 innan han återvände för att tävla för Västerfärnebo AIF.

Åke hade för övrigt det svenska rekordet i diskus i hela tio minuter. Året var 1933 och den då 23-årige Hedvall slog rekordet på Silvervallen i Sala med 48.17. Men strax efteråt slog Harald "Slaktarn" Andersson, IFK Falun, europarekord med 49,68 vid en landskapsmatch i Dalarna.

Åkes bästa resultat var 50.16 uppnåddes år 1936. Detta år blev han svensk mästare och även uttagen till olympiatruppen att delta i Berlinolympiaden. Denna olympiad blev "känd" som en stor propagandatriumf för Hitler och nazismen.

Åke kom åtta i diskusfinalen och hans längsta kast nådde bara 46,20 meter. Det sas att Åke i ett träningskast innan finalen kastat nästan 10 meter längre än i finalen. Hans längd på träningskast hade räckt till seger i finalen.

Min mamma Ulla var släkt med Åke på långt håll. Vi hälsade då och då på hos familjen Hedvall i Hedåker. Jag minns bara att Åke och hans mamma Frida tog emot oss när vi kom, så hans far fanns nog inte i livet.

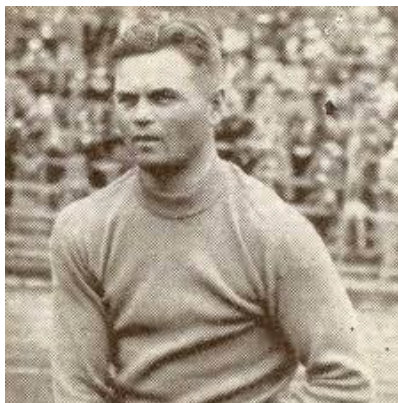
Nästan alltid skulle vi sitta i den vackra salen och dricka kaffe. Mamman dukade alltid med fint porslin och det var mycket vetebullar och kakor på fatet, minns jag. Frida var pratsam men Åke själv sa inte många ord.

Det imponerande prisskåpet stod i ett hörn i rummet. I finsoffan bakom en vackert broderad kudde låg av någon anledning en diskus. Mamman plockade fram den vid ett tillfälle och uttryckte. "Här ligger otäckingen". Vad hon avsåg med det uttrycket vet jag inte riktigt. Jag minns att jag en gång att jag fick känna på Åkes armmuskler, som var hårda som sten och enorma. Han visade vid ett tillfälle sin träningsbana, som låg vid ena logänden.

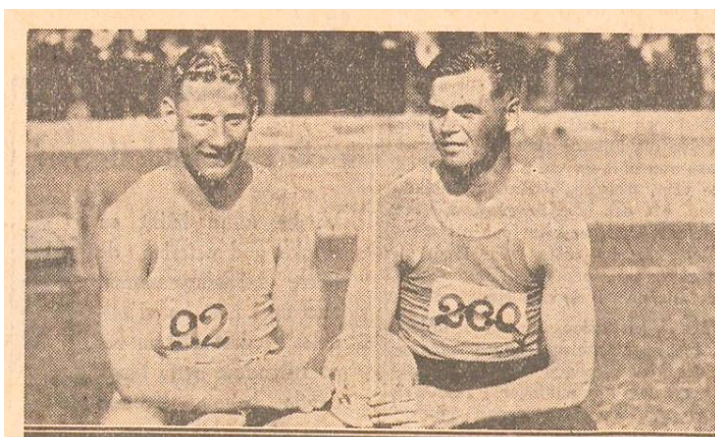
När han en gång, efter mycket tjat, drog i väg diskusen i ett kast tyckte jag att diskusen "försvann ut i rymden". Det fanns en 50 meters markering ute på åkern och diskusen slog ner nära denna markering.

Diskus kastning.

- 1) Å. Hedvall, Västerfärnebo, 50.16.
- 2) G. Berg, Gbgs-Polisen, 46.93.
- 3) A. Karlsson, Thor, 46.91.
- 4) E. Knutsson, Hellas, 46.05.
- 5) H. Andersson, IFK, Falun, 46.05.
- 6) E. Vestlin, Kvarnsveden, 46.04.

Jag vet inte om det var sant men några gånger har jag hört historien om när han reste till Berlinolympiaden 1936 för att delta som olympier. Någon vecka innan mästerskapen bad han sin mamma stryka ett par vitskjortor. Frida upptäckte att både sonen och cykeln helt plötsligt var borta en dag. Hon blev orolig och börjar fråga runt i grannskapet om någon sett den försvunne sonen. En granne, som lyssnat på radion, meddelade henne att Åke var i Berlin och kastade diskus. Åke hade utan mammas vetskap packat en väska med vitskjortorna och lite övrigt och cyklat till tågstationen i Rosshyttan och därifrån tagit tåget söderut.

Sveriges ypperliga diskuspar, Harald Andersson (t. v.) och Åke Hedvall, som överträffade svenska rekordet på söndagen.

Två säkra svenskar: Åke Hedvall (t. v.) och Gunnar Bergh avvakta med spänning mätningen av diskuskasten.

Bilder i SVD från 1933 och 1938

Ove Andersson i 20 årsåldern från Salbohed i Västerfärnebo, f 30 jan. 1938, d 13 dec. 2020.

Ove var min stora idol. Beundrade hans framgångar och hans ödmjukhet och alltid trevliga sätt. Minns att jag fick av honom ett par bättre begagnade vita spikskor. Med dem på fötterna överträffade jag mina personrekord i flera friidrottsgrenar.

Ove hade sin träningsbana utanför stugknuten i Salbohed. Pappa Georg hade snickrat 10 stycken häckar, som var uppställda utefter en skogsstig. Georg, som hade en taxirörelse, hade i sin ungdom varit en duktig medeldistanslöpare

På skogsstigen finslipade Ove sin teknik att klippa häckarna så snabbt som möjligt. Han var inte så snabb utan levde mer på sin fina häckteknik. Hans personbästa tid på 100 meter slätt var 11 sek blankt.

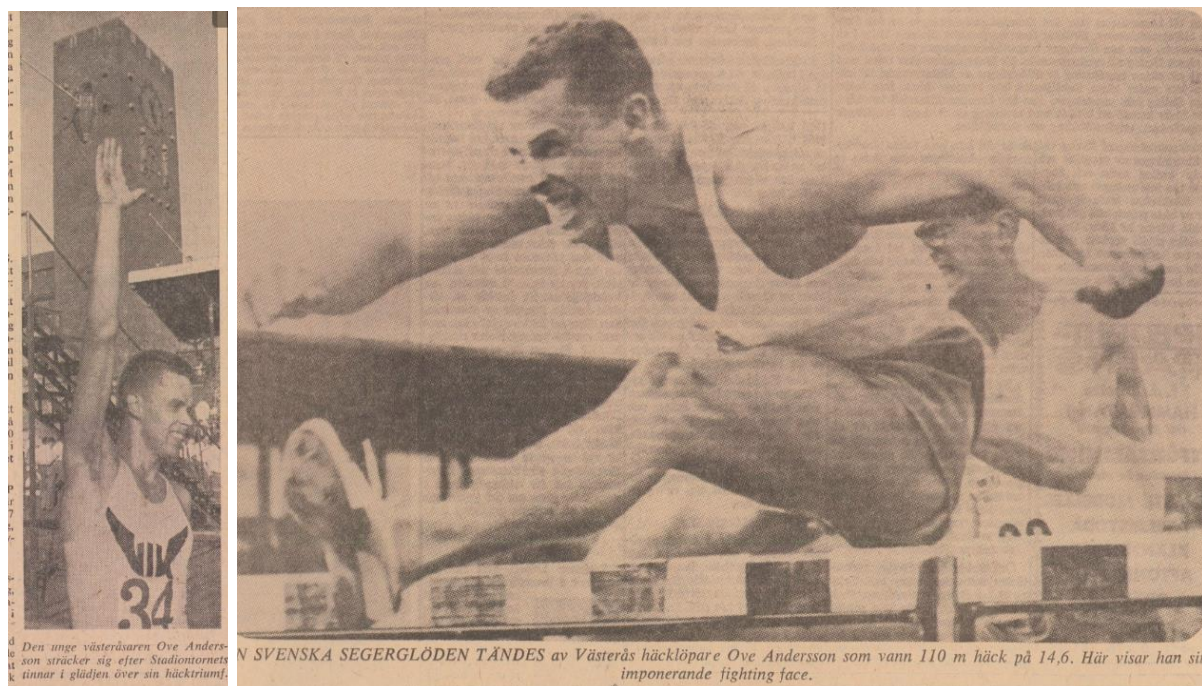
Inte sällan kunde man se honom löpträna på mindre vägar och stigar i Salbohedsområdet. Det gick fort när han drog i väg.

Första gången Ove tävlade i Skolungdomens (Skol-SM) på Stockholms stadion så skulle häcklöparna samlas vid Vallhallavägskurvan. Var denna kurva låg var för Ove ett totalt okänt ställe. När han väl frågat sig fram var löparna skulle samlas så fick han besked att han inte fick springa för att han hade kommit för sent till uppropet. Oves humör, som var på kokpunkten, ledde till att han fick springa så småningom och i rena ilskan satte han ett nytt skolrekord, 11,0 sek på 80 meter häck.

Heat 5: 1) E. Johansson, Falkenberg 22,4, 2) P.-O. Trollås, Bromma 23,0, 3) B. Enberg, Mälarhöjden 23,2, 4) I. Marks, Södertälje IF 23,6, 5) S. Lindström, Gnosjö 23,6.
110 m häck: Heat 1: 1) L. Carlstedt, Mariestad 15,3, 2) P.-E. Johansson, Linköping 15,5, 3) T. Dahl, Ludvika 15,9, 4) O. Andersson, Västerfärnebo 15,9, 5) S. Eriksson, Hellas 16,2.

Ove debuterade 17 år gammal år 1955 med en 4:e plats i ett heat på SM. Året efter värvades han till Västerås IK och samma år debuterade han i landslaget. Han hälsade på ofta i hembygden de första åren och inte sällan kunde man se mamma Sylvia hänga upp den nytvättade

landslagsdräkten på klädsträcket utanför huset, som låg invid Salbohedsvägen snett emot Vägförvaltningen.

Den unge västeråsaren Ove Andersson sträcker sig efter Stadionornets tinnar i glädjen över sin häcktriumpf.

SVENSKA SEGERGLÖDEN TÄNDES av Västerås häcklöpare Ove Andersson som vann 110 m häck på 14,6. Här visar han sitt imponerande fighting face.

Bilderna är 21 åriga Ove som svensk mästare och landkampsvinnare år 1959. SVD

Oves exakt 5 år yngre bror Lars-Inge var jag skolkamrat med. Broderns egen teori om hur hans storebror kunde bli så bra löpare var en extrem svårstartad lättviktare. Ofta var tändningen felinställd så att det var förenat med mycket möda att få i gång ekipaget. Ove sågs ofta springa länge och väl bredvid detta trilskande åkdon. Då hans brors teori om framgångsrecept för att bli en bra häcklöpare är svår att verifiera får den stå oemotsagd.

Vi befinner oss nu i slutet av 1950-talet. Ove gillade att spela fotboll, bandy och ishockey. Ove spelade bredvid mig och min bror Ulf i kedjan i Västerfärnebo AIK:s hockeylag. Ishockeybanan fanns vid "anstalten" i Salbohed.

Då Ove var landslagsman i friidrott sågs det inte med blida ögon att han spelade ishockey för han kunde riskera att bli skadad. Han spelade under en "pseudonym" och sågs också på banan iförd en stor vit "Snoddaskeps", som täckmantel. Ishockeyhjälmarna var inte uppfunna vid den här tiden.

Oves stora intresse förutom idrott och tjejer var bilar. Han var mycket intresserad av bilar och bilkörning. Inte så konstigt att han efter idrottskarriären fortsatte inom bilbranschen. Han kunde även spela piano, minns jag, för jag hörde honom riva av en boogie-woogie på pianot en gång hos sin tjej i Sala. Han var också självlärd på mandolin och fiol.

Ove hade en enorm vinnarskalle på löparbanan och han var speciellt svårslagen när det var "skitväder". Han fick epitetet "finndödaren" efter sin många segrar på 110 meter häck i finnkamperna. Ove segrade åren 1957,-59,-61 och -65.

Han intervjuades ofta i radion och nästan alltid avslutades intervjun med att han, artig som han var, hälsade hem till mamma Sylvia och pappa Georg.

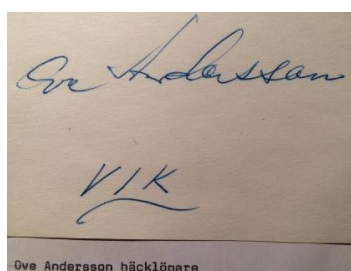
Ove blev svensk mästare på 110 meter häck, 1959, 1962 och 1965. Han vann även SM på 400 meter häck 1962. Hans personliga rekord var 14,3 på 110 m och 51,9 på 400 meter häck. Han hann göra 32 landskamper och blev Stor grabb nummer 250.

Den enda gång jag tävlade på samma arena som Ove var vid Ljusdalsspelen på Älvsålen midsommar-aftonen 1962. Ove vann 110 meter häck på tiden 15.0. Jag själv lyckades bli 2:a i höjdhopp på 1.90 m. Efter tävlandet var det midsommar-dans på den intilliggande dansbanan. Minns att jag kom hem till föräldrahemmet i Ockelbo sent på midsommardagen.

Mitt sista möte med Ove var vid min och Anders Fläckes lansering av bygdeboken, [Hörnsjöfors och Västerfärnebo](#) i Hörnsjöfors år 2008. Ca 1000 personer kom denna soliga lördag den 27 juni till Hörnsjöfors.

Jag gladdes mycket åt att Ove kom till denna tillställning med fru Gunilla, några barnbarn och sin bror Lars-Inge. Vi hann prata en bra stund. Han uppmärksammades dock av många som vill morsa på "bygdens store son" Typiskt för Ove var att han var omtyckt i alla läger för han visade aldrig några divafasoner eller såg ned på folk. När vi stod där upptäckte han i vimlet Hedbo-bon Gösta Fernholm. Gösta var målvakt i vårt ishockeylag när vi spelade ihop. Ove ropade högt och ljudligt "tjenare Sället" gick fram och gav honom en stor björnkram. Vi i laget tyckte att Gösta som var målvakt var "lite väl släpphänt" med puckarna därav smeknamnet. Kan vara så att vi utespelare skyllde på målvakten när det gick dåligt, för några större framgångar hade vi inte i Västerfärnebo AIK:s hockeylag

Ove och jag hade då och då kontakt med varandra mailledes eller per telefon. Vi hade bl. a. samma typ av hälsoproblem med hjärtat så vi stöttade varandra och utbytte erfarenheter angående olika åtgärder och effekter av olika mediciner. Ove var mycket irriterad över åkomman och uttryckte det ungefär så här "förr klippte man i snabb takt 10 häckar på raken, nu har man jämt sjå att ta sig över trösklarna, det är då f-n också"

År 1973 startade Ove bilfirma [Ove Andersson Bil AB](#) i Västerås. Bilden är tagen i samband med firmans 40-årsfirande. Sonen Per är VD för företaget sedan många år tillbaka. Ove är i 75 årsåldern på bilden.

Vackra minnesord över Ove av dottern Therese

Min älskade pappa var så glad att han skulle få operera starr så att synen skulle bli bättre. Den 26/11 år 2020 var dagen då allt slogs i spillror...

Pappa fick en stor stroke som han tyvärr inte återhämtade sig från.

Han har varit så kärleksfull, en talang i köket, har alltid ställt upp för alla, vunnit SM-guld och Finnkamper i häcklöpning. Han var otroligt musikalisk utan att kunna en enda not, men ändå spelade han fiol som om det vore det lättaste som fanns och han har varit en framgångsrik egen företagare med hjärtat på rätt ställe. Ja, listan kan bli ännu längre, men det här är en liten del.

Efter att pappa gick i pension för 20 år sedan så tillbringade han flera månader varje år tillsammans med mamma i deras paradis i Spanien. De umgicks med goda vänner, spelade golf och njöt av livet. Jag är så glad att han fick så många fina år tillsammans med mamma som han träffade för 59 år sedan.

Det är med stor sorg vi fick ta farväl av vår älskade pappa den 13 december. Nu är lidandet äntligen över.

Sov i ro fina älskade pappa med det största hjärtat. Tack för allt. Jag kommer alltid att sakna dig, men kommer även minnas all glädje och kärlek du spridit runt oss alla.

Min pappa var den mest kärleksfulla människa jag träffat.